

Forest Stewardship Council®

FSC® Słownik pojęć

FSC-STD-01-002

Aktualizacja: 19 października 2017 r.

Tytuł:	Słownik pojęć FSC
Kod dokumentu	FSC-STD-01-002
Organ zatwierdzający:	Policy and Standards Directors
Kontakt:	FSC International Center - Departament Polityk i Standardów - Charles-de-Gaulle-Strasse 5 53113 Bonn Germany +49 -(0)228 -36766 -0 +49 -(0)228 -36766 -30 policy.standards@fsc.org

Wszelkie prawa zastrzeżone FSC® International 2017 FSC®F000100

Niniejszy dokument jest chroniony prawem autorskim i nie może być kopiowany, ani powielany w całości ani w części w żadnej formie i przy użyciu żadnych środków (graficznych, elektronicznych, mechanicznych, w tym przy użyciu kserokopiarki, urządzeń rejestrujących, systemów przechowywania i udostępniania informacji) bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy.

Egzemplarze drukowane służą wyłącznie celom informacyjnym. Aby mieć pewność, że odnoszą się Państwo do najbardziej aktualnej wersji dokumentu, należy korzystać z dokumentu elektronicznego dostępnego na stronach internetowych FSC (ic.fsc.org).

Tłumaczenie na język polski, zrealizowane staraniem krajowych reprezentantów FSC International w Polsce, służy jedynie celom informacyjnym i nie zastępuje oryginału. Nadrzędna jest angielska wersja dokumentu umieszczona na stronie ic.fsc.org.

SŁOWNIK POJĘĆ FSC

FSC-STD-01-002

Forest Stewardship Council® (FSC) jest niezależną pozarządową organizacją typu non-for-profit, która została założona w celu wspierania poprawnego przyrodniczo, korzystnego społecznie i opłacalnego ekonomicznie gospodarowania zasobami leśnymi świata.

Wizją FSC jest, aby lasy światowe spełniały społeczne, ekologiczne i ekonomiczne prawa i potrzeby zarówno obecnego, jak i kolejnych pokoleń.

A Cel

Niniejszy Słownik pojęć stanowi zbiór zatwierdzonych, najczęściej używanych terminów i definicji wykorzystywanych w dokumentach stanowiących ramy normatywne FSC, publikowanych w jęz. angielskim.

Definicje terminów występujących w kilku dokumentach występują w Słowniku tylko raz i są oparte na najczęściej wykorzystywanym źródle. Definicje tego samego terminu w innych dokumentach normatywnych uważa się za adaptacje ważne tylko w kontekście dokumentu, w którym się pojawiają.

Niniejszy Słownik pojęć stanowi dokument referencyjny, który będzie w miarę potrzeb aktualizowany, kiedy pojawią się definicje nowych terminów lub zostaną zmodyfikowane definicje już istniejące. W przypadku niezgodności pomiędzy definicjami zawartymi w Słowniku pojęć i innych dokumentach normatywnych FSC zatwierdzonych po publikacji niniejszego dokumentu, terminologię zastosowaną w zatwierdzonych dokumentach uznaje się za obowiązującą w konkretnym kontekście, w którym występuje.

Terminy i definicje ułożone są alfabetycznie. Źródła zatwierdzonych definicji podano *kursywą*.

B Zakres

Wszystkie terminy i definicje zawarte w Słowniku uznaje się za normatywne w kontekście dokumentu, w którym występują.

Jako dokument "żywy" prezentujący terminy i definicje z innych zatwierdzonych dokumentów stanowiących Normatywne Ramy FSC, niniejszy Słownik pojęć nie podlega regularnej rewizji i przeglądowni opisanym w Procedurze *FSC-PRO-01-001*.

Definicja zaktualizowana w normatywnym dokumencie źródłowym ma znaczenie nadrzędne w stosunku do definicji zawartej w niniejszym Słowniku.

Słownik pojęć FSC

Akredytacja Accreditation: Potwierdzenie udzielone przez podmiot zewnętrzny, że jednostka certyfikująca formalnie wykazała, że systemy, którymi się posługuje są w stanie dokonywać określonego rodzaju oceny zgodności, zgodnie z odnośnymi wymaganiami właściciela danego programu certyfikacji.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Decyzja akredytacyjna Accreditation Decision: decyzja o przyznaniu, utrzymaniu, rozszerzeniu zakresu, ograniczeniu zakresu, zawieszeniu, przywróceniu, lub odmowie przyznania Akredytacji FSC dla jednostki certyfikującej albo o podjęciu kroków dyscyplinarnych (zaadaptowana z ISO/IEC 17011:2004).

Źródło: FSC-PRO-01-005 V3-0

Zarządzanie adaptacyjne Adaptive management: Usystematyzowany proces ciągłego ulepszania polityk w zakresie gospodarowania i praktyk poprzez wyciąganie wniosków z bieżących działań (Źródło: Na podstawie Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Słownik pojęć dostępny na stronie internetowej IUCN).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Nota doradcza Advice Note: errata lub uzupełnienie do dokumentu normatywnego.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Zaangażowana strona Affected stakeholder: Jakakolwiek osoba, grupa osób lub podmiot, który podlega lub może podlegać wpływowi działalności Jednostki Gospodarowania. Przykłady obejmują, ale nie ograniczają się (np. w przypadku właścicieli gruntów położonych w dole cieków) do osób, grup osób lub podmiotów zlokalizowanych w sąsiedztwie Jednostki Gospodarowania. Przykłady zaangażowanych stron:

- Społeczności lokalne
- Ludność rdzenna
- Pracownicy
- Mieszkańcy lasu
- Sąsiedzi
- Właściciele gruntów położonych w dole cieków
- Lokalni przetwórcy
- Lokalne przedsiębiorstwa
- Posiadacze praw własności i użytkowania, w tym właściciele gruntów
- Organizacje uprawnione do działania lub działające w imieniu zaangażowanych stron, na przykład organizacje pozarządowe zajmujące się kwestiami społecznymi i przyrodniczymi, związki zawodowe, itd.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Gatunki obcego pochodzenia Alien species: Gatunki, podgatunki lub niższe jednostki taksonomiczne wprowadzone poza swój naturalny przeszły lub obecny obszar występowania, włączając jakiegokolwiek części, gamety, nasiona, jaja lub zarodniki tych gatunków, które mogą przetrwać, a następnie się rozmnożyć (Źródło: Konwencja o różnorodności biologicznej (Convention on Biological Diversity, CBD), Program dotyczący inwazyjnych gatunków obcego pochodzenia. Słownik pojęć zamieszczony na stronie internetowej CBD).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Odwołanie Appeal: wniosek strony, której dotyczyła decyzja, o ponowne rozważenie negatywnej decyzji FSC dotyczącej Systemu Certyfikacji FSC i/lub Programu Akredytacji FSC (zaadaptowana z ISO/IEC 17011:2004 (E)).

Źródło: FSC-PRO-01-005 V3-0

Obowiązujące prawo Applicable law: Prawo mające zastosowanie w ramach działania Organizacji jako legalnego podmiotu prawnego lub przedsiębiorstwa dla lub na rzecz Jednostki gospodarowania oraz te przepisy, które mają wpływ na wdrożenie Zasad i Kryteriów FSC. Obejmuje ono dowolną kombinację prawa ustawowego (zatwierdzonego przez parlament), orzecznictwa (interpretacje sądowe), przepisów pomocniczych (wykonawczych), powiązanych procedur administracyjnych oraz krajowej konstytucji (jeśli istnieje), która zawsze jest nadrzędna względem wszystkich innych instrumentów prawnych.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Wyroby złożone Assembled products: Wyroby zbudowane z co najmniej dwóch elementów z litego drewna i/lub płyt wiórowych, złożonych razem by stworzyć inny wyrób. Są to na przykład: meble, regały, instrumenty muzyczne, sklejka, płyty stolarskie, płyty laminowane fornirowane, panele podłogowe, laminowane płyty wiórowe, materiały drukowane zawierające różne komponenty papierowe.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Audyt Audit: usystematyzowany, niezależny, udokumentowany proces służący uzyskiwaniu dokumentów, informacji o stanie faktycznym i innych istotnych informacji, oraz ich obiektywnej ocenie w celu stwierdzenia, w jakim zakresie spełnione są stosowne wymagania (zaadaptowano z ISEAL Assurance Code).

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Czas przeprowadzania audytu Auditing time: Czas przeprowadzania audytu obejmuje czas spędzony przez audytora lub zespół audytorski na planowaniu (w tym, w stosownych przypadkach, przegląd dokumentów poza siedzibą audytowanego podmiotu) oraz zdalny lub osobisty (fizyczna obecność) audyt organizacji, personelu, ewidencji, dokumentów i procesów, a także sporządzanie raportu z audytu.

Źródło: FSC-STD-20-011 V3-0

Audytorski Auditor: Osoba posiadająca kompetencje do przeprowadzania audytów (zaadaptowano z ISO 19011:2002).

Źródło: FSC-PRO-01-017 V1-1

Najlepsze dostępne informacje Best Available Information: dane, fakty, dokumenty, ekspertyzy i wyniki badań terenowych lub konsultacji ze stronami, które są najbardziej wiarygodne, dokładne, kompletne i/lub adekwatne i można je uzyskać przy rozsądnym wysiłku i kosztach, z zastrzeżeniem skali i intensywności działań gospodarczych i podejścia przezornościowego.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Środki kontroli biologicznej Biological control agents: Organizmy użyte do eliminacji lub regulacji populacji innych organizmów (Źródło: Na podstawie FSC 1994 i Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Słownik terminów dostępny na stronie internetowej IUCN).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Różnorodność biologiczna Biological diversity: Różnorodność pośród wszystkich żywych organizmów zamieszkujących, między innymi, ekosystemy lądowe, morskie i inne ekosystemy wodne oraz kompleksy ekologiczne, których są częścią, a także różnorodność w obrębie gatunków, pomiędzy gatunkami i różnorodność ekosystemów (Źródło: Konwencja o różnorodności biologicznej, 1992, Artykuł 2).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Centrala Central Office: Określony organ centralny (np. biuro, dział, osoba) w wielozakładowym lub grupowych łańcuchach kontroli pochodzenia (COC), który ponosi ostateczną odpowiedzialność za utrzymanie umowy certyfikacji z jednostką certyfikującą, za przestrzeganie zasad systemu łańcucha pochodzenia oraz za zapewnienie, że wymagania określone w standardzie (standardach) certyfikacji odnośnego łańcucha pochodzenia są spełniane w Oddziałach (ośrodkach) uczestniczących.

Źródło: FSC-STD-40-003 V2-1

Certyfikat Certificate: dokument wydany zgodnie z zasadami systemu certyfikacji, wskazujący, że istnieje wystarczająca pewność, iż dany produkt, proces czy usługa jest zgodny z określonym standardem lub innym dokumentem normatywnym (ISO/IEC Guide 2:1991 para. 14.8 oraz ISO/CASCO 193 para. 4.5).

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Kierownik odpowiedzialny za certyfikat Certificate Manager: Główna osoba odpowiedzialna za wielozakładowy lub grupowy certyfikat CoC, posiadająca uprawnienia prawne i zarządcze, wiedzę i wsparcie techniczne niezbędne do wdrożenia obowiązków określonych w standardzie, oraz do zarządzania szeregiem Oddziałów (ośrodków) uczestniczących w zakresie objętym standardem.

Źródło: FSC-STD-40-003 V2-1

Certyfikacja Certification: poświadczenie przez podmiot zewnętrzny dotyczące wyrobów, procesów, systemów lub osób.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Jednostka certyfikująca Certification body: Jednostka świadcząca usługi z zakresu oceny zgodności, która może uzyskać akredytację (zaadaptowano z ISO/IEC 17011:2004 (E)).

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Decyzja certyfikacyjna Certification decision przyznanie, utrzymanie, odnowienie, poszerzenie zakresu, ograniczenie zakresu, zawieszenie, ponowne przyznanie lub cofnięcie certyfikatu.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Łańcuch pochodzenia (CoC) Chain of custody Droga, jaką przebywają surowce, półprodukty i wyroby gotowe, a także produkty uboczne z lasu do konsumenta, a w przypadku materiałów z odzysku lub recyklingu - z miejsc ich odzyskiwania do konsumenta, w tym każdy etap przetwarzania, przekształcania, produkcji, przechowywania i transportu, gdzie przejście do następnego etapu łańcucha dostaw obejmuje zmianę własności (niezależna kontrola) surowców lub wyrobu.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Grupa Robocza składająca się z równoważnych izb Chamber balanced Working Group: grupa wybranych członków FSC posiadających doświadczenie zawodowe w danym obszarze, która ma doradzać i wносить wkład merytoryczny w procesie opracowywania lub rewizji dokumentów normatywnych FSC, zapewniając zrównoważenie punktów widzenia izby społecznej, środowiskowej i gospodarczej członków FSC (a także punktu widzenia północy i południa w przypadku Grupy roboczej równoważnych pod-izb).

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Wyroby z wiór i włókien Chip and fibre products: Wyrób, w którym wszystkie wkłady drewniane są mielone lub pozbawione włókien. Są to na przykład: celuloza, papier (w tym materiały drukowane), tektura, płyta wiórowa, płyta pilśniowa, płyty OSB.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Producent wspólnotowy Community Producer: Jednostka gospodarki leśnej (forest management unit, FMU), która spełnia poniższe kryteria prawa posiadania i zarządzania:

Prawo posiadania: Prawo do kierowania jednostką gospodarki leśnej (FMU) (np. uprawnienie, długoterminowa dzierżawa, koncesja) jest utrzymywane na poziomie społeczności lokalnej, ORAZ

i) członkowie tej społeczności należą do Ludności rdzennej albo Ludności tradycyjnej, LUB

ii) jednostka gospodarowania lasem musi spełniać kryteria kwalifikacji SLIMF (lasy o niewielkiej powierzchni lub niewielkim stopniu użytkowania).

Zarządzanie: Społeczność wspólnym wysiłkiem aktywnie zarządza jednostką gospodarki leśnej FMU (np. w ramach komunalnego planu gospodarki leśnej) lub upoważnia inne podmioty do zarządzania lasem (np. zarządca zasobów, wykonawcy, producenci wyrobów pochodzenia leśnego).

W przypadku, gdy społeczność upoważnia inne podmioty do zarządzania lasem, konieczne jest spełnienie kryteriów 1 **oraz** 2 albo 3:

1. Instytucja reprezentująca społeczność ponosi odpowiedzialność prawną za czynności związane z pozyskaniem drewna, ORAZ
2. Społeczność sama pozyskuje drewno ALBO
3. Instytucja reprezentująca społeczności ponosi odpowiedzialność prawną za decyzje związane z gospodarką leśną, a także śledzi je i monitoruje.

UWAGA: Las może znajdować się na terenie lasu komunalnego i/lub na indywidualnie przydzielonych działkach, o ile prawo do użytkowania lasu przysługuje całej społeczności (np. meksykańskie ejidos czy brazylijskie rezerwy zrównoważonego rozwoju).

Źródło: FSC- FSC-ADV-50-003

Skarga Complaint: oficjalny wyraz niezadowolenia osoby lub organizacji przedstawiony w formie skargi do FSC, dotyczący działań prowadzonych w ramach systemu certyfikacji FSC i/lub programu akredytacji FSC, na którą strona skarżąca oczekuje odpowiedzi (zaadaptowano z ISO/IEC 17011:2004).

Źródło: FSC-PRO-01-005 V3-0

Skarżący Complainant: osoba lub organizacja składająca skargę.

Źródło: FSC-PRO-01-005 V3-0

Konflikty pomiędzy Zasadami i Kryteriami, a prawem:
Conflicts between the Principles and Criteria and laws, w których nie jest możliwe przestrzeganie w tym samym czasie Zasad i Kryteriów FSC oraz prawa:

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Konflikt interesów Conflict of interest: sytuacja, w której dana strona ma faktyczny lub domniemany interes, który stwarza lub może stwarzać pozory uzyskania przez tę osobę korzyści osobistej, organizacyjnej lub zawodowej, w taki sposób, że interes prywatny takiej osoby może być sprzeczny lub być postrzegany jako sprzeczny z bezstronnym i obiektywnym procesem certyfikacji.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Konsensus: Consensus ogólna zgoda rozumiana jako brak trwałego sprzeciwu istotnej strony danego problemu wobec zasadniczych kwestii.

UWAGA: Konsensus powinno się uzyskiwać w procesie, którego celem jest uwzględnienie opinii zainteresowanych stron, zwłaszcza tych, na które dana kwestia ma bezpośredni wpływ, oraz pogodzenia ewentualnych sprzecznych argumentów. Nie musi on oznaczać jedności (zaadaptowano z przewodnika ISO/IEC Guide 2:2004).

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Ochrona: Conservation/Protection W jęz. angielskim stosuje się tu zamiennie terminy "conservation" i „protection”, oba w odniesieniu do działań gospodarczych mających na celu utrzymanie wcześniej określonych długoterminowych wartości przyrodniczych lub kulturowych. Działania gospodarcze mogą ograniczać się do zerowej lub minimalnej interwencji, ale mogą obejmować także ściśle określone działania mające na celu utrzymanie lub działania kompatybilne z działaniami służącymi utrzymaniu tych zidentyfikowanych wartości.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Sieć obszarów chronionych Conservation Areas Network: te części Jednostki Gospodarowania, dla których ochrona jest głównym i, w pewnych warunkach, wyłącznym celem; takie obszary obejmują reprezentatywne powierzchnie próbne, strefy ochronne, obszary ochrony, obszary łączności i obszary o Szczególnych Wartościach Ochronnych.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Strefy ochronne i obszary ochrony Conservation zones and protection areas: Zdefiniowane obszary, wyznaczone i zarządzane przede wszystkim w celu ochrony gatunków, siedlisk, ekosystemów oraz cech naturalnych i innych specyficznych dla danego miejsca wartości z uwagi na ich naturalne wartości środowiskowe lub kulturowe, lub do celów monitorowania, ewaluacji i badań, niekoniecznie wykluczając przy tym inne działania gospodarcze. Na potrzeby Zasad i Kryteriów powyższe terminy są stosowane zamiennie, bez wskazywania, że jeden z nich zapewnia większy poziom ochrony niż drugi. Termin 'obszar chroniony' nie jest stosowany, gdyż sugeruje on prawny lub oficjalny status ustanowiony na mocy regulacji prawnych w wielu krajach. W kontekście Zasad i Kryteriów działania w obrębie takich obszarów powinny uwzględniać aktywną, nie bierną, ochronę.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Forum konsultacyjne Consultative Forum: to lista adresów e-mail osób zainteresowanych, które chcą bardziej włączyć się w prace nad opracowywaniem lub rewizją dokumentów normatywnych FSC. Uczestnicy mają możliwość zgłaszać swoje propozycje podczas przygotowywania projektu i kolejnych wersji projektu dokumentu normatywnego przed przekazaniem go do konsultacji społecznych.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Mechanizmy (środki) kontrolne (CM) Control measure (CM): Działania, jakie musi podjąć organizacja w celu ograniczenia ryzyka pozyskania surowca z nieakceptowanych źródeł.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Materiał kontrolowany Controlled material: Materiał wejściowy dostarczony bez oświadczenia FSC, który został uznany za spełniający wymagania normy FSC dotyczącej Drewna Kontrolowanego FSC-STD-40-005 V3-0 *Wymogi dla zaopatrzenia w Drewno Kontrolowane FSC*.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Współczynnik wydajności Conversion factor: Stosunek pomiędzy ilością materiału wejściowego i wyjściowego w danym procesie przetwarzania wdrożonym przez organizację. Współczynnik wydajności jest obliczany poprzez podzielenie ilości materiału wyjściowego (objętość lub masa) przez ilość materiału wejściowego (objętość lub masa) i jest stosowany do każdego z komponentów grupy wyrobów.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Produkt uboczny Co-product: Materiał powstały podczas produkcji innego (głównego) wyrobu z tego samego materiału wejściowego. Na potrzeby niniejszego standardu takie materiały klasyfikuje się w oparciu o kategorię w ramach której zostały wytworzone.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Rachunek kredytowy Credit account: Rachunek prowadzony przez certyfikowaną organizację stosującą system kredytowy, rejestrujący wprowadzanie i wycofywanie ilości kredytów na potrzeby sprzedaży wyrobów z oświadczeniami FSC.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

System kredytowy Credit system: System łańcucha pochodzenia produktu stosowany na poziomie grupy wyrobów, który umożliwia sprzedaż określonej części wyrobów z oświadczeniem kredytowym odpowiadającej ilości materiału wejściowego FSC i użytkowego materiału odzyskanego. Po uwzględnieniu odpowiedniego współczynnika (współczynników) wydajności, materiał wejściowy FSC i użytkowy materiał odzyskany może zostać skumulowany jako kredyt FSC na rachunku kredytowym.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Kryterium (l.m. Kryteria) Criterion (pl. Criteria): środek oceny do weryfikacji, czy dana Zasada (gospodarki leśnej) została spełniona.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Krytyczny Punkt Kontroli (CCP) Critical control points: Krytyczne punkty kontroli to miejsca lub sytuacje w łańcuchu dostaw, gdzie materiały ze źródeł niecertyfikowanych/z niekontrolowanych źródeł mogłyby wejść do systemu albo gdzie materiały certyfikowane/ z kontrolowanych źródeł mogłyby opuścić system.

Źródło:FSC-STD-20-011 V3-0

Kulturowo odpowiednie Culturally appropriate [mechanizmy]: Środki/podejście do dotarcia do grup docelowych, które są w harmonii z obyczajami, wartościami, wrażliwością i sposobem życia grupy docelowej.

Źródło:FSC-STD-60-004 V1-0

Prawo zwyczajowe Customary law: Powiązane ze sobą zbiory praw zwyczajowych mogą być uznane jako prawo zwyczajowe. W części jurysdykcji prawo zwyczajowe jest równoważne z prawem stanowionym, w ramach określonego obszaru kompetencji i może zastępować prawo stanowione w obrębie określonych grup etnicznych i społecznych. W niektórych jurysdykcjach prawo zwyczajowe uzupełnia prawo stanowione i jest stosowane w określonych okolicznościach (Źródło: Na podstawie N.L.Peluso and P. Vandergeest.2001.Genealogies of the political forest and customary rights in Indonesia, Malaysia and Thailand, Journal of Asian Studies 60(3):761–812). Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Prawa zwyczajowe Customary rights: Prawa będące rezultatem serii długich powszechnych i zwyczajowych działań, które poprzez swoją powtarzalność i nieprzerwalność uzyskały moc prawną w ramach danej jednostki geograficznej lub socjologicznej.

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Wyznaczone daty i terminy związane z wdrażaniem dokumentu normatywnego (wg. kolejności zdarzeń) :

Data zatwierdzenia Approval date: data zatwierdzenia dokumentu normatywnego FSC przez organ zatwierdzający.

Data publikacji Publication date: data ogłoszenia zatwierdzonego dokumentu normatywnego FSC i umieszczenia go na stronie internetowej FSC (zwykle co najmniej 90 dni przed datą wejścia w życie).

Data wejścia w życie Effective date: data, od której należy stosować opublikowany dokument normatywny FSC.

Okres przejściowy Transition period: okres (zwykle 1 rok) po dacie wejścia w życie, w którym nowa wersja dokumentu normatywnego FSC jest stopniowo wprowadzana, a równolegle poprzednia wersja jest wycofywana (o ile istnieje). Aby umożliwić stopniowe wprowadzanie, przez pewien okres obie wersje pozostają ważne. Sześć (6) miesięcy od zakończenia okresu przejściowego, certyfikaty wydane w oparciu o starą wersję uznaje się za nieważne.

Okres ważności Period of validity: okres ważności dokumentu normatywnego, trwający od dnia wejścia w życie do czasu jego wycofania lub zastąpienia nową wersją.

UWAGA: każdy dokument normatywny musi zawierać zdefiniowane daty.

Źródło:FSC-PRO-01-001 V3-1

Dyrektywy Directives: Kompilacje Not doradczych.

Źródło:FSC-PRO-01-001 V3-1

Spór Dispute: Termin ogólny obejmujący „odwołania” i „skargi”

Spór o znacznej wielkości Dispute of substantial magnitude : poważny spór to spór obejmujący co najmniej jedno z poniższych:

- wpływa na ustawowe lub zwyczajowe prawa ludności rdzennej i lokalnej społeczności;
- tam, gdzie negatywny wpływ działań zarządczych ma taką skalę, że nie można go odwrócić ani złagodzić;
- przemoc fizyczna;
- zniszczenie mienia;
- obecność organów wojskowych;
- akty zastraszania pracowników leśnych i zainteresowanych stron.

Lista ta powinna zostać dostosowana lub rozszerzona przez Opracowujących Standard.

Źródło:FSC-STD-60-004 V1-0

System zasad należytej staranności (DDS) Due diligence system (DDS) :System środków i procedur służących minimalizowaniu ryzyka pozyskiwania surowca z nieakceptowanych źródeł. System zasad należytej staranności zwykle składa się z trzech elementów: uzyskiwanie informacji, ocena ryzyka, ograniczanie ryzyka.

UWAGA: Definicja ta jest zaadaptowana z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiającym obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (znanym jako Rozporządzenie UE w sprawie drewna (EUTR)).

Źródło:FSC-STD-40-005 V3-0

Żywoćność ekonomiczna Economic viability: Zdolność do rozwoju i przetrwania jako niezależna jednostka społeczna, ekonomiczna lub polityczna. Żywoćność ekonomiczna może wymagać, ale nie musi być synonimem, opłacalności. (Źródło: Na podstawie definicji umieszczonej na stronie internetowej Europejskiej Agencji Środowiska).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Ekosystem Ecosystem: Dynamiczny kompleks zbiorowisk roślin, zwierząt i mikroorganizmów, z uwzględnieniem ich środowiska nieożywionego, współistniejący jako jednostka funkcjonalna (Źródło: Konwencja o różnorodności biologicznej, 1992, Artykuł 2).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Funkcja ekosystemu Ecosystem function: Rzeczywista charakterystyka ekosystemu związana z zestawem warunków i procesów, które umożliwiają jego integralność (takich jak wydajność pierwotna, łańcuch pokarmowy i cykle biogeochemiczne). Funkcje ekosystemu obejmują następujące procesy: rozkład, produkcja, obieg składników odżywczych i energii. Dla celów FSC definicja ta obejmuje także ekologiczne i ewolucyjne procesy, takie jak przepływ genów i reżimy zaburzeń, cykle regeneracyjne i stadia rozwoju (sukcesje) ekologicznego.(Źródło: Na podstawie R. Hassan, R. Scholes i N. Ash.2005.Ecosystems and Human Well-being:Synthesis. (Ekosystemy i dobrobyt ludzki: Synteza) The Millennium Ecosystem Assessment Series. Island Press, Washington DC; and R.F.Noss.1990.Indicators for monitoring biodiversity: a hierarchical approach. Wskaźniki do monitorowania różnorodności biologicznej: a podejście hierarchiczne).Conservation Biology 4(4):355–364).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Usługi ekosystemowe Ecosystem services: Korzyści, które ludzie czerpią z ekosystemów.

Obejmują one:

- a. zaopatrywanie w pożywienie, produkty leśne i wodę;
- b. usługi regulacyjne, takie jak regulacja w przypadku powodzi, suszy, degradacji terenu, jakości powietrza, klimatu i chorób;
- c. usługi wspierające takie jak tworzenie gleby i obieg składników odżywczych;
- d. oraz usługi kulturowe i wartości kulturowe takie jak rekreacyjne, duchowe, religijne i inne korzyści niematerialne.

(Źródło: Na podstawie R. Hassan, R. Scholes i N. Ash.2005.Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. (Ekosystemy i dobrobyt ludzki: Synteza) The Millennium Ecosystem Assessment Series. Island Press, Washington DC; and R.F.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Angażować / zaangażowanie Engaging or engagement: Proces, w którym Organizacja komunikuje się, konsultuje się i/lub zapewnia udział zainteresowanym i/lub zaangażowanym stronom

zapewniając jednocześnie, że ich obawy, pragnienia, oczekiwania, potrzeby, prawa i możliwości są uwzględniane podczas ustanawiania, wdrożenia i aktualizacji planu gospodarowania.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Ocena oddziaływania na środowisko (OOS) Environmental Impact Assessment (EIA): Usystematyzowany proces służący do identyfikacji potencjalnych skutków środowiskowych i społecznych proponowanych projektów, do oceny podejść alternatywnych oraz zaprojektowania i włączenia środków zapobiegania, łagodzenia, zarządzania i monitorowania (Źródło: na podstawie Ocena oddziaływania na środowisko, wytyczne dla projektów terenowych FAO. Organizacja ds. Wyżywienia i Rolnictwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (FAO), Rzym.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Wartości przyrodnicze Environmental values: Poniższy zestaw elementów środowiska biofizycznego i ludzkiego:

- a. funkcje ekosystemu (z uwzględnieniem sekwestracji i magazynowania węgla)
- b. różnorodność biologiczna
- c. zasoby wodne
- d. gleby
- e. atmosfera
- f. walory krajobrazowe (z uwzględnieniem wartości kulturowych i duchowych).

Rzeczywista wartość przypisywana powyższym elementom uzależniona jest sposobu ich postrzegania przez ludzi i społeczeństwa.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Ocena Evaluation: złożony proces kontroli, przeglądu i podejmowania decyzji co do przestrzegania przez klienta wymogów standardu (ISEAL Assurance Code).

Rodzaje oceny:

Ocena wstępna Pre-Evaluation: ocena gotowości ubiegającego się o certyfikat do oceny zasadniczej.

Ocena zasadnicza Main Evaluation: ocena ubiegającego się o certyfikat FSC.

Ponowna ocena Re-Evaluation Surveillance Evaluations: ocena na potrzeby ponownej certyfikacji.

Ocena kontrolna Surveillance Evaluations: zobacz definicję „kontrolli”

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Efekty zewnętrzne Externalities: Pozytywny i negatywny wpływ działań na strony, które nie są w nie bezpośrednio zaangażowane lub wpływ na zasoby naturalne lub na środowisko, które zwykle nie wchodzi w skład standardowych systemów księgowania kosztów, tak, że ceny rynkowe produktów będących następstwem tych działań nie odzwierciedlają pełni kosztów lub korzyści.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Słuszna rekompensata Fair compensation: Wynagrodzenie proporcjonalne do wielkości i rodzaju usług świadczonych przez inną Stronę lub do wielkości i rodzaju szkody, którą można przypisać pierwszej Stronie.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Nawóz Fertilizer: substancje mineralne lub organiczne, najczęściej N, P₂O₅ i K₂O, które są aplikowane do gleby w celu zwiększenia wzrostu roślin.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Wyrób końcowy Finished product: Wyrób, który nie jest poddawany dalszym transformacjom, takim jak przetwarzanie, znakowanie lub pakowanie, przed jego ostatecznym wykorzystaniem zgodnie z przeznaczeniem.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Gatunki kluczowe Focal species: gatunki, których wymagania dotyczące trwałości określają cechy, które muszą być obecne, jeśli krajobraz ten ma spełniać wymagania występujących tam gatunków (Źródło: Lambeck, R., J. 1997. Focal Species: A multi-species Umbrella for Nature Conservation. Conservation Biology tom 11 (4):849-856.).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Las Forest: Obszar ziemi zdominowany przez drzewa (Zaczerpnięto z Przewodnika FSC dla Jednostek certyfikujących, Zakres certyfikacji leśnej, Część 2.1 po raz pierwszy opublikowana w 1998 i zrewidowana jako FSC-GUI-20-200 w 2005, a następnie poddana kolejnej rewizji w 2010 jako FSC-DIR-20-007 FSC Dyrektywa FSC dotycząca oceny gospodarki leśnej, ADVICE-20-007-01).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Przedsiębiorstwo gospodarki leśnej (FME) Forest Management Enterprise (FME):: Firma lub podmiot odpowiedzialny za gospodarkę leśną.

Źródło: FSC-STD-20-012 V1-1

Jednostka gospodarowania lasem (FMU) Forest Management Unit (FMU):: zobacz ‘jednostka gospodarowania’.

Standard gospodarki leśnej Forest Stewardship Standard: Dokument normatywny, który określa wymagania, jakie musi spełnić przedsiębiorstwo gospodarki leśnej, aby uzyskać certyfikat.

Źródło: FSC-STD-20-002 V2-1

Dobrowolna, uprzednia i świadoma zgoda (FPIC) Free, Prior, and Informed Consent (FPIC): Prawny warunek, na mocy którego można stwierdzić, że osoba lub społeczność udzieliła zgody na działanie przed jego rozpoczęciem, na podstawie wyraźnego zrozumienia faktów, skutków i przyszłych konsekwencji działań oraz będąc w posiadaniu wszystkich istotnych faktów w chwili wydania zgody. Dobrowolna, uprzednia i świadoma zgoda obejmuje prawo do udzielania, modyfikowania, wstrzymywania lub cofania zatwierdzenia (Źródło: Na podstawie: Wstępnego dokumentu roboczego dotyczącego wolnej, uprzedniej i świadomej zgody ludności rdzennej (...) (E/CN.4/Sub.2/AC.4/2004/4 8 July 2004) przyjętego na 22 sesji Komisji Praw Człowieka ONZ, Podkomisji Ochrony i Promocji Praw Człowieka, Grupy roboczej ds. ludności rdzennej, 19–23 lipca 2004).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

FSC 100% FSC 100%: Materiał z włókien pierwotnych z certyfikatem FSC pochodzący z lasów lub plantacji z certyfikatem FSC, który na żadnym etapie łańcucha dostaw nie został wymieszany z materiałem z innej kategorii materiałów. Wyroby „FSC 100%” można wykorzystywać w grupach produktów „FSC 100%” lub „FSC Mix”.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Wymagania Akredytacyjne FSC FSC Accreditation Requirements: wszelkie normatywne zasady i regulacje mające zastosowanie do akredytowanych przez FSC jednostek certyfikujących oraz do jednostek ubiegających się o status jednostek certyfikujących.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Akredytowana przez FSC jednostka certyfikująca FSC accredited Certification Body: Jednostka oceny zgodności upoważniona przez ASI do przeprowadzenia certyfikatu FSC oraz monitorowania certyfikowanych Przedsiębiorstw gospodarki leśnej (FME) i Producentów wyrobów pochodzenia leśnego (FPE) pod kątem stosowania dziania audytów certyfikacyjnych FSC podmiotów obiegających się o uzyskanie c się przez nich do Wymagań Certyfikacyjnych.

Źródło: FSC-PRO-01-005 V3-0

Wymagania certyfikacyjne FSC FSC Certification Requirements: wszelkie normatywne zasady i regulacje mające zastosowanie przy przyznawaniu certyfikatów organizacjom zajmującym się gospodarką leśną i/lub należących do łańcucha pochodzenia produktu.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Materiał z certyfikatem FSC FSC certified material: Materiał dostarczony wraz z oświadczeniem FSC 100%, FSC Mix lub FSC Recycled przez organizację, która została oceniona przez akredytowaną przez FSC jednostkę certyfikującą pod kątem zgodności z wymaganiami dot. Gospodarki Leśnej FSC i/lub łańcucha pochodzenia produktu (CoC).

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Wyrób z certyfikatem FSC FSC certified product: Materiał z certyfikatem FSC, który kwalifikuje się do opatrzenia etykietą FSC i może być promowany z wykorzystaniem znaku towarowego FSC.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Oświadczenie FSC FSC claim: Oświadczenie umieszczone na dokumentach sprzedaży i dostawy dla materiałów z certyfikatem FSC, określające kategorię materiału, a w przypadku wyrobów FSC Mix i FSC Recycled, odnośne oświadczenie procentowe lub kredytowe.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Drewno kontrolowane FSC FSC Controlled Wood: Materiał lub wyrób opatrzony oświadczeniem Drewno Kontrolowane FSC.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Kredyt FSC FSC credit: Ilość wyrobu (objętość lub waga), która może być sprzedana z danej grupy wyrobów z oświadczeniem kredytowym. Dotyczy tylko sytuacji, gdzie stosuje się system kredytowy.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Globalna sieć FSC FSC Global Network: FSC A.C. oraz podmioty zależne będące w całości jej własnością, biura regionalne FSC, uznani partnerzy sieci FSC oraz zarejestrowani członkowie FSC.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Etykieta FSC FSC label: Wzór graficzny składający się z logo FSC i innych wymaganych elementów, służący do umieszczania znaku towarowego FSC na wyrobie. Etykiety mogą być umieszczane na drukowanym opakowaniu albo oznaczeniu dołączanym do wyrobu lub na nim umieszczanym, jak metki, szablony, oznaczenia wypalane, opakowania do sprzedaży detalicznej, opakowania ochronne, folie plastikowe. Definicja ta nie obejmuje dodatkowego wykorzystywania znaku towarowego FSC w celach promocyjnych.

Źródło: FSC-STD-50-001 V1-2

FSC Mix FSC Mix: Materiał pierwotny z certyfikatem FSC pochodzący z materiału wejściowego ze źródeł certyfikowanych lub kontrolowanych FSC i/lub z odzysku, dostarczanych z oświadczeniem procentowym lub kredytowym. Materiał FSC Mix może być wykorzystywany tylko w wyrobach z grup FSC Mix.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Ramy normatywne FSC FSC Normative Framework: zbiór polityk, standardów i procedur FSC, które muszą być stosowane przez akredytowane przez FSC Jednostki certyfikujące FSC, posiadaczy certyfikatów, oraz podmioty ubiegające się o certyfikat (a także wszelkie osoby trzecie wskazane w danym dokumencie, jako objęte jego zakresem). Obejmuje to także wszelkie Noty doradcze (występujące samodzielnie lub wchodzące w skład Dyrektyw).

Polityka Policy: zasada w formie dokumentu. Celem każdej polityki jest realizacja misji FSC zgodnie z celami i aspiracjami jej członków, uwzględniając w równym stopniu obawy i interesy trzech izb FSC, a także członków pod-izb „północnych” i ‘południowych’.

Standard Standard: dokument powstały w wyniku konsensusu i zatwierdzony przez uznany organ, opisujący zasady lub cechy dot. wyrobu, usługi lub związanych z nimi działań, procesów i metod, do powszechnego i

wielokrotnego stosowania, którego celem jest uzyskanie optymalnego stopnia uporządkowania w danym kontekście (zaadaptowano z ISO/IEC Guide 2:2004).

Procedura Procedure: opisuje procesy wykorzystywane, by spełnić wymagania Polityk i Standardów FSC. Procedury określają zakres obowiązków i odpowiedzialności, wprowadzają mechanizmy kontrolne służące zarządzaniu ryzykiem, definiują oczekiwania wobec procesów roboczych i wyrobów, mogą stanowić materiał szkoleniowy.

Źródło:FSC-PRO-01-001 V3-1

FSC Recycled FSC Recycled: Materiał z certyfikatem FSC pochodzący wyłącznie z odzysku, dostarczany z oświadczeniem procentowym lub kredytowym. Materiał „FSC Recycled” może być stosowany w wyrobach z grup „FSC Mix” lub „FSC Recycled”.

Źródło:FSC-STD-40-004 V2-1

Znaki towarowe FSC FSC trademarks: FSC posiada trzy zarejestrowane znaki towarowe: a) logo FSC, b) skrót “FSC”, oraz c) nazwa “Forest Stewardship Council”.

Źródło:FSC-STD-50-001 V1-2

Umowa licencyjna na korzystanie ze znaku towarowego FSC (Umowa TLA) FSC trademark licence agreement (TLA): Dokument prawny podpisany przez organizację, przyznający prawo do korzystania ze znaków handlowych FSC (‘przedmiot licencji’).

Źródło:FSC-STD-50-001 V1-2

Równouprawnienie płci Gender equality: Równouprawnienie płci lub równość płci oznacza, że kobiety i mężczyźni mają równe warunki do korzystania z pełni praw człowieka oraz do przyczyniania się do rozwoju gospodarczego, społecznego, kulturowego oraz politycznego i czerpania korzyści z niego płynących (Źródło: zaadaptowano z warsztatów FAO, IFAD i ILO pt. ‘Luki, trendy i aktualne badania w zakresie płci w zatrudnieniu w rolnictwie i na obszarach wiejskich: zróżnicowane ścieżki wyjścia z ubóstwa’, Rzym, od 31 marca do 2 kwietnia 2009).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Organizm zmodyfikowany genetycznie (GMO) Genetically modified organism (GMO): ; Organizm, którego materiał genetyczny został zmieniony w sposób niewystępujący naturalnie przez krycie i/lub naturalną rekombinację.(Źródło: Na podstawie FSC-POL-30-602 FSC Interpretacja dotycząca GMO (Organizmów modyfikowanych genetycznie)).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Genotyp Genotype: Genetyczna budowa organizmu.

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Użytki zielone Grassland: obszar porośnięty zielnymi roślinami, pokryty drzewami i krzewami na powierzchni mniejszej niż 10%. (Źródło: UNEP, cyt. w FAO,2002.Second Expert Meeting on Harmonizing Forest-Related Definitions for use by various stakeholders (Drugie spotkanie ekspertów w sprawie harmonizacji Definicji związanych z lasami do użytku przez różne zainteresowane strony)).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Wytyczne Guidance: informacje techniczne wskazujące sposób spełnienia wymagań określonych w dokumencie normatywnym. Wytyczne w ramach systemu FSC mają charakter wyłącznie informacyjny.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Wytyczna Guideline: zobacz - definicja „Wytyczne”.

Siedlisko Habitat: Miejsce lub rodzaj miejsca, w którym występuje organizm lub populacja (Źródło: Na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej, Artykuł 2).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Cechy siedliskowe Habitat features: Cechy i struktura drzewostanu, w tym, między innymi:

- Stare drzewa komercyjne i niekomercyjne, których wiek znacząco przekracza
- średni wiek górnego piętra;
- drzewa o szczególnej wartości ekologicznej;
- zwarcie pionowe i poziome;
- stojące martwe drzewa;
- Martwe zwalone drewno;
- Luki w drzewostanie, które można przypisać zakłóceniom naturalnym;
- Miejsca gniazdowania;
- Małe tereny podmokłe, torfowiska, moczary;
- Stawy;
- Obszary do prokreacji;
- Obszary żerowania i schronienia, w tym w okresie rozrodczym;
- Obszary do migracji;
- Obszary do hibernacji.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Szczególne Wartości Ochronne (HCV) High Conservation Value (HCV):

Dowolny z poniższych walorów:

HCV1 - Różnorodność gatunkowa HCV1 - Species Diversity. Koncentracja różnorodności biologicznej, w tym gatunków endemicznych oraz gatunków rzadkich i zagrożonych, które mają istotne znaczenie na poziomie globalnym, regionalnym lub krajowym.

HCV 2 - Ekosystemy i mozaiki na poziomie krajobrazu HCV 2 - Landscape-level ecosystems and mosaics. Nienaruszone krajobrazy leśne oraz ekosystemy i mozaiki ekosystemowe występujące na poziomie krajobrazu o istotnym znaczeniu na poziomie globalnym, regionalnym lub krajowym, które dodatkowo zawierają zdolne do przeżycia populacje większości naturalnie występujących gatunków w ich naturalnym sposobie występowania i zagęszczenia.

HCV 3 - Ekosystemy i siedliska HCV 3 – HCV 3 Ecosystems and habitats. Rzadkie lub zagrożone ekosystemy, siedliska lub ostoje.

HCV 4 - Krytyczne usługi ekosystemów HCV 4 - Critical ecosystem services. Podstawowe funkcje ekosystemowe w sytuacjach krytycznych, włączając w to ochronę zlewni wodnych i kontrolę erozji wrażliwych gleb i zboczy.

HCV 5 - Potrzeby społeczności lokalnych. HCV 5 - Community needs: Miejsca i zasoby o fundamentalnym znaczeniu dla zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności lokalnych lub ludności rdzennej (w

zakresie środków do życia, zdrowia, odżywiania, wody itp.) zidentyfikowane poprzez zaangażowanie tych społeczności lub ludności rdzennej.

HCV 6 - Wartości kulturowe HCV 6 - Cultural values. Miejsca, zasoby, siedliska i krajobrazy o globalnym lub krajowym znaczeniu kulturowym, archeologicznym lub historycznym i/lub istotnym znaczeniu kulturowym, ekologicznym, ekonomicznym lub religijnym/uświęconym dla tradycyjnej kultury lokalnych społeczności lub ludności rdzennej, zidentyfikowane poprzez zaangażowanie tych społeczności lub ludności rdzennej.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Obszary o wysokiej wartości ochronnej High Conservation Value Areas: Strefy i przestrzenie fizyczne posiadające Szczególne Wartości Ochronne i/lub są potrzebne do istnienia i utrzymania Szczególnych Wartości Ochronnych.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Drewno pozyskiwane nielegalnie Illegally harvested wood: Drewno pozyskiwane z naruszeniem przepisów prawa regulujących pozyskiwanie drewna w danym miejscu lub jurysdykcji, w tym nabywanie praw do pozyskiwania drewna od ich prawowitego właściciela; wykorzystywane sposoby pozyskiwania oraz metody wnoszenia odnośnych opłat.

Źródło: FSC-STD-20-012 V1-1

Wskaźnik Indicator: Zmienna ilościowa lub jakościowa, która może być zmierzona lub opisana, służąca do oceny tego, czy dana Jednostka Gospodarowania spełnia wymogi Kryterium FSC. Wskaźniki i powiązane z nimi progi określają więc wymogi dotyczące odpowiedzialnej gospodarki leśnej na poziomie Jednostki Gospodarowania i stanowią podstawę oceny lasów.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Ludność rdzenna Indigenous Peoples: Ludzie lub grupa ludzi, którą można zidentyfikować lub scharakteryzować w poniższy sposób:

- Kluczową cechą lub kryterium jest samoidentyfikacja na poziomie indywidualnym jako ludność rdzenna oraz akceptacja przez członków społeczności jako jej członka
- Ciągłość historyczna ze społecznością przedkolonialną i/lub przedosadniczą
- Silny związek z obszarami i otaczającymi je zasobami naturalnymi
- Odrębny system społeczny, ekonomiczny lub polityczny
- Odrębny język, kultura i system wierzeń
- Tworzenie niedominującej grupy społecznej
- Decydująca się zachowywać i powielać środowisko rodowe oraz systemy, jako wyróżniające ludzi i wspólnoty.

(Źródło: zaadaptowano ze Stałego Forum Organizacji Narodów Zjednoczonych na temat problemów ludności rdzennej, Broszura 'Kim są ludności rdzenne' październik 2007; Grupa rozwojowa Organizacji Narodów Zjednoczonych 'Przewodnik po zagadnieniach dotyczących ludności rdzennej' 2009, Deklaracja praw ludności rdzennych, 13 września 2007).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Infrastruktura Infrastructure: w kontekście gospodarki leśnej, są to drogi, mosty, przepusty, miejsca załadunku kłód, kamieniołomy, zbiorniki retencyjne, budynki i inne obiekty potrzebne w procesie realizacji planu gospodarowania.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Nienaruszony krajobraz leśny (IFL) Intact Forest Landscape (IFL): terytorium w obecnym globalnym zasięgu pokrywy leśnej, które zawiera ekosystemy leśne i inne niż lasy, będące pod minimalnym wpływem działalności gospodarczej człowieka, o powierzchni co najmniej 500 km² (50 000 ha) i minimalnej szerokości 10 km (mierzonej jako średnica koła całkowicie wpisanego w granice terytorium) (Źródło: Intact Forests / Global Forest Watch. Definicja zawarta w słowniku pojęć na stronie internetowej Intact Forest.2006-2014).

Źródło:FSC-STD-60-004 V1-0

Własność intelektualna Intellectual property: Praktyki oraz wiedza, innowacje i inne wytwory umysłu.(Źródło: na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej, Artykuł 8(j); oraz Światowej Organizacji Własności Intelektualnej. What is Intellectual Property? (Czym jest własność intelektualna?) WIPO Publication No. 450 (E).brak daty).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Intensywność Intensity: Miara siły, powagi lub mocy działalności gospodarczej lub innej wpływającej na charakter prowadzonych działań.

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Zainteresowana strona Interested stakeholder: Jakakolwiek osoba, grupa osób lub podmiot wykazująca zainteresowanie lub o której wiadomo, że jest zainteresowana działalnością danej organizacji.

Zaadaptowano z FSC-STD-01-001 V5-2

Interpretacja Interpretation oficjalne normatywne wyjaśnienie opracowane przez Departament Standardów i Polityk FSC odnośnie wymagań zawartych w dokumentach stanowiących Ramy Normatywne FSC.

Źródło:FSC-PRO-01-001 V3-1

Gatunki inwazyjne Invasive species: Gatunki gwałtownie rozwijające się poza ich rodzimym zasięgiem. Gatunki inwazyjne mogą zmieniać relacje ekologiczne między gatunkami rodzimymi, a także wpływać na funkcje ekosystemu i zdrowie ludzkie (Źródło: na podstawie Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN).Słownik terminów dostępny na stronie internetowej IUCN).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Krajobraz Landscape: Geograficzna mozaika złożona z oddziałujących na siebie ekosystemów będąca rezultatem wzajemnego oddziaływania czynników geologicznych, topograficznych, glebowych, klimatycznych, biotycznych i ludzkich na danym obszarze (Źródło: Na podstawie Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN).Słownik terminów dostępny na stronie internetowej IUCN).

Źródło:FSC-STD-01-001 V5-2

Wymagania na poziomie krajobrazu Landscape level requirements: Wymagania określone w odnośnym Standardzie gospodarki leśnej, wdrażane na poziomie podmiotu zbiorowego grupy prowadzącej gospodarkę leśną (np. ochrona reprezentatywnych powierzchni próbnych ekosystemu, ochrona szczególnych wartości ochronnych).

Źródło:FSC-STD-30-005 V1-0

Walory krajobrazowe Landscape values: Walory krajobrazu można opisać w sposób obrazowy jako warstwy ludzkiej percepcji nałożone na fizyczny krajobraz.

Niektóre walory krajobrazowe, takie jak gospodarcze, rekreacyjne, warunkujące przetrwanie czy wizualne, są ściśle powiązane z fizycznymi atrybutami krajobrazu. Inne walory krajobrazowe, takie jak wartość wewnętrzna lub duchowa, mają bardziej symboliczny charakter i w większym stopniu wpływa na nie indywidualna percepcja lub konstrukcja społeczna niż fizyczne atrybuty krajobrazu (Źródło: Na podstawie strony internetowej Landscape Value Institute).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Zgodny z prawem/ wynikający z przepisów prawa / prawny Legal: Zgodny z prawem nadrzędnym (o zasięgu krajowym lub lokalnym) lub przepisami wykonawczymi (rozporządzenia, zarządzenia, nakazy, itp.). Termin ten obejmuje także decyzje oparte na zasadach określonych przez uprawnione kompetentne organy, w przypadku, gdy wynikają one w sposób bezpośredni i logiczny z przepisów ustawowych i wykonawczych. Decyzje podjęte przez prawnie kompetentne organy mogą nie być prawne, jeśli nie wynikają w sposób bezpośredni i logiczny z przepisów ustawowych i wykonawczych i jeśli nie są oparte na zasadach określonych przez prawo, lecz wynikają z uprawnień administracyjnych.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Wynagrodzenie zapewniające minimum socjalne Living wage: Wynagrodzenie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych przeciętnej wielkości rodziny w danej gospodarce (Źródło: Międzynarodowa Organizacja Pracy - International Labour Organization (ILO). Bureau of Library and Information Services. Słownik ILO Thesaurus dostępny na stronie internetowej ILO).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Społeczności lokalne Local communities: Społeczności dowolnej wielkości występujące na obszarze Jednostki gospodarowania lub sąsiadujące z nią, a także te, które są wystarczająco blisko, by wywrzeć znaczący wpływ na gospodarkę lub wartości przyrodnicze Jednostki gospodarowania lub by działania Jednostki gospodarowania wpływały na ich gospodarkę, prawa i środowisko życia.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Prawo lokalne (miejscowe) Local laws: Całość przepisów ustawowych i wykonawczych (ustawy, zarządzenia, dekrety), których zastosowanie jest ograniczone do danego obszaru geograficznego na terytorium kraju, a także przepisy wykonawcze i procedury administracyjne (zasady/wymagania), które bezpośrednio i wyraźnie wynikają z przepisów ustawowych i wykonawczych. Przepisy prawa wywodzą się z westfalskiego pojęcia suwerenności państwa narodowego.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Plan gospodarowania Management plan Zbiór dokumentów, raportów, zapisów i map opisujący, uzasadniający i regulujący działania prowadzone przez zarządcę, pracowników lub organizację w ramach Jednostki gospodarowania lub w odniesieniu do niej, z uwzględnieniem deklaracji co do celów i polityk.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Cel zarządzania Management objective określone cele zarządzania, praktyki, wyniki i podejścia ustanowione w celu osiągnięcia wymagań niniejszego standardu.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Jednostka gospodarowania Management Unit: Obszar przestrzenny lub obszary wyznaczone do certyfikacji FSC z wyraźnie określonymi granicami, zarządzany

zgodnie z zestawem wyraźnie zdefiniowanych, długoterminowych celów zarządzania sformułowanych w planie gospodarowania. Obszar ten lub obszary zawiera (zawierają):

- wszystkie obiekty i obszar(y) w obrębie danego obszaru lub obszarów, lub jego/ich sąsiedztwie, lub obszary będące własnością lub pozostające pod kontrolą zarządczą sprawowaną przez lub w imieniu Organizacji dla osiągnięcia określonych celów zarządzania; oraz
- wszystkie obiekty i obszar(y) znajdujące się na zewnątrz i niesąsiadujące z danym obszarem, zarządzane przez lub w imieniu Organizacji wyłącznie w celu przyczynienia się do osiągnięcia określonych celów zarządzania.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Kontrola zarządcza Managerial control: Odpowiedzialność określona w krajowym prawie handlowym dla dyrektorów przedsiębiorstw komercyjnych i uznawana przez FSC za mającą zastosowanie również w odniesieniu do sektora publicznego.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Materiał Material: Materiał (surowiec) pochodzący z lasu (np., drewno i wyroby drewnopochodne, nieдрzewne produkty leśne (NTFP)) albo drewno ocalone, bez oświadczenia FSC, które oceniane jest przez organizację w celu ustalenia, czy pochodzi z akceptowalnych źródeł.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Sposoby weryfikacji Means of verification: Potencjalne źródło informacji, pozwalające audytorowi dokonać oceny zgodności we wskaźniku. Sposoby weryfikacji nie mają charakteru normatywnego, a jednostka certyfikująca może w uzasadnionych przypadkach zastosować sposoby inne, niż wymienione.

Źródło: FSC-STD-60-002 V1-0

Prawo krajowe National laws: Całość przepisów ustawowych i wykonawczych (ustawy, zarządzenia, dekrety) obowiązujących na terytorium kraju, a także przepisy wykonawcze i procedury administracyjne (zasady/wymagania), które bezpośrednio i wyraźnie wynikają z przepisów ustawowych i wykonawczych.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Gatunki rodzime Native species: Gatunki, podgatunki lub niższe taksony występujące w ich naturalnym zasięgu (przeszłym lub teraźniejszym) i potencjalnie rozpraszające się (zgodnie z ich naturalnym lub możliwym zakresem bez bezpośredniej lub pośredniej ingerencji ludzkiej) (Źródło: Convention on Biological Diversity (CBD) (Konwencja o różnorodności biologicznej). Invasive Alien Species Programme (Program dotyczący inwazyjnych gatunków obcego pochodzenia). Słownik pojęć zamieszczony na stronie internetowej CBD).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Las naturalny Natural Forest: Obszar leśny o wielu cechach podstawowych i kluczowych elementach rodzimych ekosystemów, takich, jak złożoność, struktura i różnorodność biologiczna, z uwzględnieniem charakterystyki gleby, flory i fauny, na którym wszystkie lub prawie wszystkie drzewa są gatunkami rodzimymi, nieklasyfikowany jako plantacje.

'Las naturalny' obejmuje następujące kategorie:

- Las poddany pozyskaniu drewna lub innym zaburzeniom, w którym drzewa są regenerowane lub zostały zregenerowane poprzez połączenie regeneracji naturalnej i sztucznej gatunków typowych dla lasów naturalnych na tym obszarze, i gdzie, w dalszym ciągu, występują liczne naziemne i podziemne cechy lasu naturalnego.
W lasach borealnych i północnych lasach strefy umiarkowanej, które w sposób naturalny składają się tylko z jednego lub kilku gatunków drzew, kombinacja naturalnej i sztucznej regeneracji lasu tymi samymi gatunkami rodzimymi, które stanowią kluczowy element ekosystemu rodzimego nie jest uznawana za przekształcenie w plantację.
- Lasy naturalne utrzymywane poprzez tradycyjne praktyki leśne, w tym naturalną lub wspomaganą naturalną regenerację.
- Dobrze rozwinięte lasy wtórne lub lasy skolonizowane rodzimymi gatunkami, które odnowiły się na obszarach nieleśnych.
- Definicja 'lasu naturalnego' może obejmować zadrzewienia, tereny lesiste i sawanny.

Las naturalny nie obejmuje obszarów, które nie są zdominowane przez drzewa, wcześniej nie były lasem, i które nie zawierają jeszcze wielu cech i elementów ekosystemów rodzimych. Młode odnowienia można uznać za las naturalny po pewnym czasie ich ekologicznego rozwoju.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2 (definicja skrócona)

Zagrożenia naturalne Natural Hazards: zakłócenia, które mogą stanowić zagrożenie dla wartości społecznych i wartości środowiskowych w Jednostce Gospodarowania, mogą również obejmować ważne funkcje ekosystemu; przykłady obejmują suszę, powódź, pożar, osunięcie ziemi, burzę, lawinę, itp.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Materiał nieleśny Non-forest based material: Materiał pochodzący spoza obszaru leśnego. Są to na przykład niedrzewne włókna roślinne (np. len użyty do produkcji płyt sklasyfikowanych jako panele drewnopodobne lub do produkcji wyrobów kompozytowych), materiały syntetyczne lub nieorganiczne (np. szkło, metal, plastik, wypełniacze, rozjaśniacze). Nie obejmuje to niedrzewnych produktów leśnych ani drewna ocalonego. Materiały nieleśne stosowane w grupach wyrobów FSC są wyłączone z wymagań kontrolnych Łańcucha pochodzenia produktu (CoC).

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Niedrzewne produkty pochodzenia leśnego (NTFP) Non-timber forest products (NTFP): Wszystkie wyroby leśne z wyjątkiem drewna, w tym inne materiały pozyskane z drzew, takie jak żywice i liście, jak również inne produkty pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Przykłady obejmują, między innymi, nasiona, owoce, orzechy, miód, drzewa palmowe, rośliny ozdobne oraz inne produkty leśne pochodzące z obszaru leśnego.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Obserwator Observer: Osoba, która towarzyszy zespołowi oceniającemu lub audytowemu, ale nie przeprowadza oceny ani audytu. Obserwatorzy są uznawani za strony zainteresowane, ale są oni zobowiązani do przestrzegania kodeksu postępowania zawartego w FSC-PRO-01-017.

UWAGA 1: Obserwator nie jest członkiem zespołu audytowego i nie może wpływać na proces audytu, ani w żaden sposób w niego ingerować.

UWAGA 2: Obserwator może być przedstawicielem organu nadzorczego lub innej zainteresowanej strony, która jest świadkiem audytu.

Źródło: FSC-PRO-01-017 V1-1

Organizm Organism: Każda jednostka biologiczna zdolna do reprodukcji lub przenoszenia materiału genetycznego (Źródło: Dyrektywa Rady 90/220/EWG)

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Organizacja Organization: Osoba lub podmiot prawny posiadający lub ubiegający się o certyfikat FSC, a tym samym odpowiedzialna za wykazanie zgodności z wymogami, na których opiera się certyfikacja FSC.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Pochodzenie Origin: Obszar, z którego pozyskano materiał.

UWAGA: Pochodzenie można definiować w różnej skali (np. prowincja lub jednostka dostarczająca); zależy to od ryzyka określonego dla danego obszaru i środków kontrolnych (w stosownych przypadkach).

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Oddział (ośrodek) uczestniczący Participating Site: Oddział objęty zakresem certyfikatu COC wielozakładowego lub grupowego. Wykonawcy działający w oparciu o umowy podwykonawcze nie są traktowani jako oddziały uczestniczące.

Źródło: FSC-STD-40-003 V2-1

Torfowisko Peatland: składa się z zalanych i podmokłych obszarów, z dużymi nagromadzeniami materiału organicznego, pokryty jest warstwą ubogiej roślinności związanej z określonym stopniem kwasowości, i który ma charakterystyczny bursztynowy kolor (Źródło: Aguilar, L. 2001. About Fishermen, Fisherwomen, Oceans and tides. IUCN. San Jose (Kostaryka).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Oświadczenie procentowe Percentage claim: Część oświadczenia FSC dla wyrobów FSC Mix lub FSC Recycled określająca procent materiału wejściowego - odpowiednio FSC lub użytkowego. Nabywcy takich wyrobów muszą posłużyć się oświadczeniem procentowym do wyliczenia procentowego udziału materiału wejściowego lub kredytu FSC. Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

System procentowy Percentage system: System łańcucha pochodzenia produktu (CoC) stosowany na poziomie grupy wyrobów, który umożliwia sprzedaż wszystkich wyrobów wyjściowych wraz z oświadczeniem FSC odpowiadającym proporcji materiału wejściowego FSC i użytkowego w danym okresie.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Szkodniki Pest: Organizmy szkodliwe lub uważane za szkodliwe i utrudniające osiągnięcie celów zarządzania. Niektóre szkodniki, zwłaszcza wprowadzone gatunki egzotyczne, mogą także stanowić poważne zagrożenie ekologiczne i zalecane może być ich ograniczanie. Termin obejmuje szkodniki zwierzęce, chwasty, grzyby chorobotwórcze i inne mikroorganizmy.

Źródło: FSC-STD-30-001

Pestycyd Pesticide: Jakikolwiek substancje lub preparaty przygotowane lub użyte do ochrony roślin lub drewna lub innych produktów roślinnych przed szkodnikami,

kontroli szkodników lub unieszkodliwienia ich. (Definicja ta obejmuje środki owadobójcze, gryzoniobójcze, akarycydy, moluskocydy, larwicydy, środki grzybobójcze i chwastobójcze).

Źródło: FSC-STD-30-001

Plantacja Plantation: Obszar leśny ustanowiony poprzez sadzenie lub siew przy użyciu gatunków obcego lub rodzimego pochodzenia, często jednego lub kilku gatunków, w równych odstępach i w równym wieku, i który nie posiada większości cech charakterystycznych i kluczowych elementów lasu naturalnego. Opis plantacji może być dodatkowo zdefiniowany w Standardach Gospodarki Leśnej FSC wraz ze stosownymi opisami lub przykładami, takimi jak:

- Obszary, które początkowo wpisałyby się w definicję 'plantacji', jednak wraz z upływem lat zawierają wiele lub większość głównych cech i kluczowych elementów ekosystemów rodzimych, mogą być zaklasyfikowane jako las naturalny.
- Plantacje zarządzane po to, by przywrócić biologiczną i siedliskową różnorodność, złożoność strukturalną i funkcjonalność ekosystemu mogą, po upływie lat, zostać sklasyfikowane jako las naturalny.
- Lasy borealne i północne lasy umiarkowane, które w naturalny sposób składają się tylko z jednego lub kilku gatunków drzew, i w których kombinacja odnowień naturalnych i sztucznych jest używana do odtworzenia lasu składającego się z tych samych gatunków rodzimych, który zawiera większość cech charakterystycznych i kluczowych elementów ekosystemu rodzimego, mogą być uznane za las naturalny, a ich regeneracja nie jest traktowana jako przekształcenie w plantację.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Poużytkowy materiał odzyskany Post-consumer reclaimed material: Materiał odzyskany od konsumenta lub z produktu handlowego, który był wykorzystany zgodnie z jego przeznaczeniem przez użytkowników indywidualnych, gospodarstwa domowe lub jednostki handlowe, przemysłowe i obiekty instytucjonalne występujące jako użytkownicy końcowi danego wyrobu.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Podejście przezornościowe Precautionary approach: Podejście wymagające, by w sytuacji, kiedy dostępne informacje wskazują, że prowadzona gospodarka stwarza zagrożenie poważnymi lub nieodwracalnymi szkodami dla środowiska lub dobrostanu człowieka, organizacja podejmie zdecydowane i skuteczne środki w celu zapobiegnięcia szkodom i uniknięciu zagrożeń dla dobrostanu, nawet jeśli informacje są niekompletne lub niejednoznaczne, oraz kiedy nie ma pewności, że wartości przyrodnicze mogą doznać uszczerbku (Źródło: Na podstawie Zasady 15 Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r. oraz Oświadczenia Wingspread w sprawie zasady ostrożności na konferencji Wingspread, 23-25 stycznia 1998 r.).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Przedużytkowy materiał odzyskany Pre-consumer reclaimed material: Materiał odzyskany z wtórnego procesu produkcyjnego lub z dalszego etapu przemysłowego, który nie został celowo wytworzony, nie nadaje się dla użytkownika końcowego i nie może być ponownie użyty na miejscu w tym samym procesie produkcyjnym, w którym został wytworzony.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Obróbka pierwotna Primary manufacturing: Jakakolwiek forma obróbki przekształcająca drewno okrągłe w inny materiał. W przypadku wyrobów z wiór i włókien obróbka pierwotna obejmuje produkcję celulozy i papieru z drewna.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2- 1

Zasada Principle: Kluczowa wytyczna lub element, w przypadku FSC, gospodarowania lasami.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Grupa wyrobów Product group: Wyrób lub grupa wyrobów określona przez organizację mająca taką samą charakterystykę wejścia i wyjścia, dzięki czemu może być łączona na potrzeby systemu kontroli w ramach Łańcucha pochodzenia FSC, obliczania udziału procentowego i etykietowania, zgodnie z kategoriami materiałów FSC: FSC 100%, FSC Mix, FSC Recycled lub FSC Controlled Wood.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Rodzaj wyrobu Product type: Ogólny opis materiału wyjściowego oparty na systemie kategoryzacji lub klasyfikacji. Przykładowe rodzaje wyrobów wg. klasyfikacji wyrobów FSC: 'kłody drewna iglastego', 'węgiel drzewny', 'chemiczny ścier drzewny', 'meble ogrodowe' lub 'płyty wiórowe'.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Ochrona Protection: Zobacz definicja powyżej.

Publicznie dostępny Publicly available: W sposób dostępny lub powszechnie obserwowalny dla ludzi (Źródło: Collins English Dictionary, 2003 Edition).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Rzadkie gatunki Rare species: Gatunki, które występują rzadko, ale nie są sklasyfikowane jako zagrożone. Ich występowanie jest ograniczone do określonych obszarów geograficznych lub ściśle określonych siedlisk, lub są one silnie rozproszone. Grupa ta w przybliżeniu odpowiada kategorii podwyższonego ryzyka (IUCN (2001), Near Threatened (NT)), włączając w to gatunki, które najprawdopodobniej będą lub mogą być sklasyfikowane w najbliższej przyszłości jako zagrożone. Grupa ta także w przybliżeniu odpowiada kategorii gatunków narażonych (Źródło: Na podstawie IUCN.(2001).Czerwona lista kategorii i kryteriów IUCN: Wersja 3.1.IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Switzerland and Cambridge, UK).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Ratyfikowany Ratified: Proces, w wyniku którego międzynarodowe prawo, konwencja, lub umowa/porozumienie (w tym wielostronna umowa w sprawie ochrony środowiska) zostaje zgodnie z prawem zatwierdzone przez ustawodawcę krajowego lub równoważny mechanizm prawny, tak, by dane prawo międzynarodowe, konwencja czy umowa/porozumienie automatycznie stawało się częścią prawa krajowego lub rozpoczęty został proces uchwalania prawa krajowego, który przyniesie taki sam skutek prawny.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Racjonalny Reasonable: Osąd sprawiedliwy lub stosowny do okoliczności lub celów w oparciu o ogólne doświadczenie (Źródło: Shorter Oxford English Dictionary).

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Materiał odzyskany Reclaimed material: Materiał, który zamiast oczywistego usunięcia jako odpad lub źródło energii, został zebrany i odzyskany jako wkład w miejsce materiału pierwotnego w celu ponownego użycia, recyklingu, ponownego przerabiania w procesie produkcyjnym lub do innych zastosowań handlowych.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Pozyskiwanie o ograniczonym oddziaływaniu Reduced impact logging (RIL):

Pozyskiwanie (w tym wycinka) wykorzystujące techniki ograniczające wpływ na stan zastany (Źródło: Na podstawie Guidelines for the Conservation and Sustainable Use of Biodiversity in Tropical Timber Production Forests (Wytyczne dotyczące ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej w lasach tropikalnych), IUCN 2006).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Wycinka o organicznym oddziaływaniu (RIL) Reduced impact logging (RIL):

zobacz definicja: 'Pozyskiwanie o ograniczonym oddziaływaniu'.

Powierzchnie referencyjne Representative Sample Areas (RSA):

Fragmenty Jednostki Gospodarowania wyznaczone w celu zachowania lub przywrócenia ekosystemu, który naturalnie występowałby w tym regionie geograficznym.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Odporność Resilience:

Zdolność systemu do utrzymania kluczowych funkcji i procesów w obliczu napięć lub nacisków powstałych w efekcie obrony przed zmianami lub próby dostosowania się do nich. Pojęcie to odnosi się zarówno do systemów ekologicznych, jak i społecznych (Źródło: IUCN World Commission on Protected Areas - Światowa Komisja ds. obszarów chronionych (IUCN-WCPA).2008. Establishing Marine Protected Area Networks – Making it Happen. (Ustanowienie morskich obszarów chronionych – sprawy, by to się stało) Washington DC IUCN-WCPA National Oceanic and Atmospheric Administration and The Nature Conservancy).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Jednostka gospodarowania zasobami (RMU) Resource Management Unit (RMU):

Grupa Jednostek gospodarowania lasem (FMU) zarządzanych przez ten sam organ zarządzający (np. tego samego zarządcy zasobów).

Źródło: FSC-STD-30-005 V1-0

Zarządca zasobów Resource Manager:

Osoba lub organizacja, której właściciele lasów powierzyli odpowiedzialność za wykorzystanie ich zasobów leśnych, w tym za planowanie operacyjne i pozyskiwanie surowców.

Źródło: FSC-STD-30-005 V1-0

Przywrócić/Przywracanie Restore/ Restoration:

Określenia te są używane w różnych znaczeniach w zależności od kontekstu i mowy potocznej. W niektórych przypadkach 'przywrócić' oznacza naprawić szkody wyrządzone wartościom przyrodniczym, które są skutkiem działalności gospodarczej lub innych aktywności. W innych przypadkach 'przywrócenie' oznacza stworzenie bardziej naturalnych warunków w miejscach, które zostały silnie zdegradowane lub przekształcone w inne rodzaje użytkowania gruntów. W Zasadach i Kryteriach pojęcie 'przywracanie' nie jest stosowane do określenia odtworzenia żadnego wcześniejszego, prehistorycznego, przedindustrialnego lub innego wcześniej istniejącego ekosystemu.

Organizacja nie jest zobligowana do przywrócenia wartości przyrodniczych, na które wpływ miały czynniki będące poza jej kontrolą, na przykład szkody powstałe w wyniku

klęsk żywiołowych, zmian klimatu lub legalnych działań stron trzecich, takich jak publiczna infrastruktura, górnictwo, łowiectwo lub osadnictwo.

FSC-POL-20-003 Wyłączenie obszarów z zakresu certyfikacji opisuje działania, na podstawie których takie obszary, w stosownych przypadkach, mogą być wyłączone z zakresu certyfikacji.

Organizacja nie jest także zobligowana do przywrócenia wartości przyrodniczych, które mogły istnieć przez jakiś czas lub w przeszłości, lub tych, na które negatywnie wpłynęła działalność poprzednich właścicieli lub organizacji. Jednakże, oczekuje się od organizacji podjęcia racjonalnych środków, w celu ograniczenia, kontroli i zapobiegania degradacji środowiskowej, która ma miejsce w Jednostce gospodarowania jako rezultat wcześniejszych oddziaływań.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Przegląd Review Działanie polegające na sprawdzeniu dokumentu normatywnego w celu stwierdzenia, czy należy go ponownie zatwierdzić w dotychczasowym brzmieniu, zrewidować czy wycofać.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Rewizja Revision: Wprowadzenie wszystkich koniecznych zmian merytorycznych i graficznych/ edytorskich w dokumencie normatywnym.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Ryzyko Risk: Prawdopodobieństwo wystąpienia nieakceptowanego, negatywnego wpływu wynikającego z jakiegokolwiek aktywności w Jednostce Gospodarowania z uwzględnieniem powagi możliwych konsekwencji.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Ocena ryzyka Risk assessment: Ocena ryzyka związanego z pozyskaniem materiału z nieakceptowanego źródła, w tym ryzyka związanego z pochodzeniem i mieszaniem materiału w łańcuchach dostaw.

Istnieje kilka rodzajów oceny ryzyka dla miejsca pochodzenia:

Krajowa Ocena Ryzyka (z ang. NRA) National risk assessment (NRA):

Ocena ryzyka związanego z pozyskiwaniem materiału z nieakceptowalnych źródeł w danym kraju/regionie, przeprowadzona zgodnie z *FSC-PRO-60-002 The Development and Approval of Controlled Wood National Risk Assessments* (Opracowanie i zatwierdzanie krajowych ocen ryzyka dla drewna kontrolowanego). (Źródło: *FSC-PRO-60-002 The Development and Approval of Controlled Wood National Risk Assessments*). Krajowe Oceny Ryzyka zatwierdzone zgodnie z *FSC-PRO-60-002 V2-0* ('stara ocena NRA') zachowują ważność do 31. grudnia 2018 r. Jeśli ocena NRA nie zostanie poddana rewizji zgodnie z *FSC-PRO-60-002 V3-0* do 31. grudnia 2018, odnośne obszary uznaje się za obszary nieocenione.

Scentralizowana Krajowa Ocena Ryzyka (z ang. CNRA) Centralized national risk assessment (CNRA): Krajowa Ocena Ryzyka lub jej część opracowana przez FSC International Center.

UWAGA: Ocena NRA i CNRA są razem nazywane oceną ryzyka FSC.

Uproszczona ocena ryzyka Simplified risk assessment: Przeprowadzona przez organizację ocena ryzyka związanego z pozyskiwaniem surowca z nieakceptowalnych źródeł znajdujących się na obszarach, które nie podlegały

ocenie, opracowana zgodnie z Załącznikiem A do *FSC-STD-40-005 V3-0 Wymagania dla zaopatrzenia w Drewno Kontrolowane FSC*. Tę ocenę ryzyka można wykorzystywać tylko dla kraju lub jego części, dla którego, na dzień publikacji tego standardu¹, zaplanowano ocenę ryzyka FSC we wszystkich pięciu kategoriach drewna kontrolowanego, która zostanie zatwierdzona przez FSC do 31. grudnia 2017 r. Uproszczonej oceny ryzyka nie wolno stosować po 31. grudnia 2017 r.

Poszerzona ocena ryzyka (z ang. ERA) Extended risk assessment (ERA):: Przeprowadzona przez organizację ocena ryzyka związanego z pozyskiwaniem surowca z nieakceptowalnych źródeł znajdujących się na obszarach, które nie podlegały ocenie, opracowana zgodnie z *FSC-PRO-60-002a FSC National Risk Assessment Framework (Ramy Krajowej Oceny Ryzyka FSC)* i standardem *FSC-STD-40-005 V3-0 Wymagania dla zaopatrzenia w Drewno Kontrolowane FSC*.

Ocenę ryzyka dot. wmieszania materiału do łańcucha dostaw przeprowadza organizacja dla swojego łańcucha dostaw.

Źródło: *FSC-STD-40-005 V3-0*

Drewno ocalone Salvaged wood: Drewno, które zostało powalone, a następnie utracone lub porzucone. Na przykład kłody, które zatoniły na dnie rzeki lub jeziora podczas transportu, drewno z wycinki sadów, z wycinki przy drogach, ze zbiórki miejskiej. Na potrzeby kontroli i etykietowania FSC CoC drewno ocalone uznaje się za materiał pierwotny i kontroluje się jego wykorzystanie w ramach grup wyrobów FSC.

Źródło: *FSC-STD-40-004 V2-1*

Skala Scale: Miara stopnia, w jakim działania gospodarcze lub zdarzenia mają wpływ na wartości przyrodnicze lub jednostkę gospodarowania w czasie lub przestrzeni. Działania na małą skalę lub w małej przestrzeni mają wpływ na proporcjonalnie małą część lasu każdego roku, działania na małą skalę lub o niskiej częstotliwości czasowej wstępują jedynie w długich odstępach czasu.

Źródło: *FSC-STD-01-001 V5-2*

Skala, intensywność i ryzyko Scale, intensity and risk: Zobacz definicję terminów 'skala', 'intensywność' i 'ryzyko'.

Zakres Scope: Zakres certyfikatu CoC definiuje oddziały organizacji, grupy wyrobów i czynności objęte oceną przeprowadzoną przez akredytowaną przez FSC jednostkę certyfikującą, wraz ze standardem(-ami) w oparciu, o które organizacja jest audytowana.

Źródło: *FSC-STD-40-004 V2-1*

Hodowla lasu Silviculture : Sztuka i nauka kontrolowania ustanawiania, wzrostu, składu, zdrowia i jakości lasów i obszarów leśnych, by w sposób zrównoważony sprostać różnicowanym potrzebom i wartościom właścicieli obszarów leśnych i społeczeństwa (Źródło: Nieuwenhuis, M. 2000. Terminology of Forest Management. IUFRO World Series Vol. 9. IUFRO 4.04.07 SilvaPlan and SilvaVoc).

Źródło: *FSC-STD-01-001 V5-2*

---

¹Informacje dostępne na stronie internetowej FSC (<http://ic.fsc.org/centralized-national-risk-assessment.700.htm>).

Oddział Site: pojedyncza jednostka funkcjonalna organizacji zlokalizowana w jednym miejscu, która jest geograficznie odrębna od innych jednostek tej samej organizacji. Jednostki organizacji posiadające odrębną fizyczną lokalizację mogą być jednak uznane za część oddziału, jeżeli są one jego przedłużeniem i nie prowadzą zakupów, przetwarzania lub sprzedaży we własnym zakresie (np. odległy magazyn). Oddział nigdy nie może obejmować więcej niż jednego podmiotu prawnego. Podwykonawcy zatrudniani na podstawie umów outsourcingowych (np. magazyn zewnętrzny) nie są traktowani jako oddziały.

UWAGA: Typowe przykłady oddziałów to zakłady przetwórcze lub handlowe takie jak zakłady produkcyjne, biura handlowe lub magazyny należące do organizacji.

Źródło: FSC-STD-40-003 V2-1

SLIMF (lasy o niewielkiej powierzchni lub niewielkim stopniu użytkowania)

SLIMF (small or low intensity managed forest): Jednostka gospodarowania lasem, które spełnia określone wymagania FSC dotyczące powierzchni i/lub stopnia (intensywności) użytkowania.

Źródło: FSC-STD-20-012 V1-1

Strona (interesariusz) Stakeholder: Zobacz definicje: 'strona zaangażowana' i 'strona zainteresowana'.

Prawo stanowione (ustawodawstwo) Statutory law or statute law: Zbiór praw zawartych w ustawach parlamentu (ustawodawstwo krajowe) (Źródło: Oxford Dictionary of Law).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Dostawca Supplier: Osoba, firma lub inny podmiot prawny dostarczający organizacji towary lub usługi.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Pod-dostawca Sub-supplier: Osoba, firma lub inny podmiot prawny dostarczający materiał dostawcy lub innemu pod-dostawcy.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Jednostka zaopatrzenia Supply unit: Las o jasno określonych granicach, zarządzany zgodnie z wyznaczonymi celami gospodarki leśnej. Obejmuje to wszystkie obiekty i obszary w danym rejonie lub do niego przyległe, będące własnością lub pozostające pod kontrolą zarządczą sprawowaną przez lub w imieniu zarządcy lasu, aby przyczynić się do osiągnięcia określonych celów gospodarczych.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Kontrola Surveillance: regularne powtarzanie działań związanych z oceną zgodności, stanowiące podstawę dla utrzymania ważności certyfikatów FSC.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Zawieszenie Suspension: tymczasowe unieważnienie certyfikatu FSC w odniesieniu do całości lub części działań wchodzących w zakres oceny i certyfikacji.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Konsultacje ukierunkowane Targeted consultation: ograniczone konsultacje ze stronami, których bezpośrednio dotyczą nowe lub zrewidowane wymagania.

zaadaptowano z FSC-PRO-01-001 V3-1

Konsultacje techniczne Technical consultation: ukierunkowane konsultacje wewnętrzne służące uzyskaniu informacji zwrotnej w sprawie normatywnego dokumentu FSC na etapie opracowywania kolejnych projektów zanim dokument zostanie poddany konsultacjom społecznym.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Techniczna Grupa Robocza Technical Working Group: grupa wybranych ekspertów posiadających doświadczenie zawodowe w danym obszarze, która ma doradzać i nosić wkład merytoryczny w procesie opracowywania lub rewizji dokumentu normatywnego FSC.

Źródło: FSC-PRO-01-001 V3-1

Prawa posiadania (użytkowania) Tenure: Społecznie zdefiniowana umowa pomiędzy osobami lub grupami, uznana przez prawo stanowione lub praktyki zwyczajowe, dotycząca 'pakietu praw i obowiązków' w zakresie posiadania, utrzymania, dostępu do i/lub użytkowania konkretnych obszarów lub powiązanych z nimi zasobów (takich jak pojedyncze drzewa, gatunki roślin, woda, minerały itp.) (Źródło: World Conservation Union (Światowa Unia Ochrony Przyrody) (IUCN). Słownik terminów dostępny na stronie internetowej IUCN).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Zakończenie Termination: anulowanie lub unieważnienie umowy certyfikacyjnej przez jednostkę certyfikującą lub klienta, zgodnie z postanowieniami umowy.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Zagrożenie Threat: Sygnał wskazujący na lub ostrzeżenie o zbliżających się lub prawdopodobnych szkodach lub negatywnych wpływach (Źródło: Na podstawie Oxford English Dictionary).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Gatunki zagrożone Threatened species: Gatunki spełniające kryteria Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN, 2001) dla gatunków wrażliwych (VU), zagrożonych (EN) lub krytycznie zagrożonych (CR), oraz stojące w obliczu wysokiego, bardzo wysokiego lub ekstremalnie wysokiego ryzyka wyginięcia w środowisku naturalnym. Kategorie te mogą zostać ponownie zinterpretowane do celów FSC zgodnie z oficjalnymi klasyfikacjami krajowymi (mającymi znaczenie prawne) oraz w odniesieniu do warunków naturalnych i zagęszczenia populacji (co powinno wpłynąć na decyzję dotyczącą stosownych środków ochrony) (Źródło: Na podstawie IUCN.(2001). Czerwona lista kategorii i kryteriów IUCN: Wersja 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Switzerland and Cambridge, UK).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Poziom pozyskiwania drewna Timber harvesting level: Faktyczna ilość drewna pozyskiwanego w Jednostce gospodarowania, mierzona albo objętościowo (np. w metrach sześciennych lub stopach deskowych) albo powierzchniowo (w hektarach lub akrach) w celu porównania z obliczonym (maksymalnym) dopuszczalnym poziomem pozyskiwania.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Terminowo (W odpowiednim czasie) Timely manner: Tak szybko, jak pozwalają na to okoliczności; bez celowego opóźniania przez organizację; zgodnie z odnośnymi przepisami prawa, zapisami umownymi, licencjami, fakturami

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Wiedza tradycyjna Traditional Knowledge: Informacje, know-how, umiejętności i praktyki rozwinięte, zachowane i przekazywane z pokolenia na pokolenie w danej społeczności, często stanowiące element jej tożsamości kulturowej lub duchowej (Źródło: na podstawie definicji Światowej Organizacji Własności Intelektualnej ONZ (WIPO). Definicja ze słownika pojęć na stronie internetowej WIPO, pod hasłem 'Policy / Traditional Knowledge').

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Ludność tradycyjna Traditional peoples: Ludność tradycyjna to grupy społeczne lub ludy, które samodzielnie nie identyfikują się jako ludność rdzenna jednocześnie potwierdzając prawa do swoich ziem, lasów i innych zasobów w oparciu o wieloletnie obyczaje lub prawa do użytkowania (Źródło: Forest Peoples Programme (Program ludów leśnych) (Marcus Colchester, 7. października 2009)).

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

System transferowy Transfer system: System kontroli CoC stosowany na poziomie grupy produktów, który pozwala na sprzedaż wyrobów wyjściowych z oświadczeniem FSC identycznym lub niższym od kategorii materiału wejściowego oraz, jeżeli dotyczy, z najniższym odpowiadającym oświadczeniem procentowym lub kredytowym.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Źródła nieakceptowalne Unacceptable sources: źródła surowca, które nie spełniają wymagań dla kategorii drewna kontrolowanego.

Źródło: FSC-STD-40-005 V3-0

Przestrzegać Uphold: uznawać, szanować, podtrzymywać i wspierać.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Prawa użytkowania Use rights: Prawa do użytkowania zasobów Jednostki gospodarowania określone przez zwyczaje lokalne, wzajemne porozumienia lub określone przez inne podmioty posiadające prawa użytkowania. Prawa te mogą ograniczać użycie określonych zasobów do wskazanego poziomu konsumpcji lub technik pozyskania.

Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2

Bardzo mała część Very limited portion: Obszar zmian nie przekracza 0, 5% powierzchni Jednostki gospodarowania w dowolnym jednym roku, ani nie obejmuje łącznie więcej niż 5% obszaru Jednostki gospodarowania.

Źródło: FSC-STD-60-004 V1-0

Materiał pierwotny Virgin material: Materiał pierwotny (tj. nie z odzysku) pochodzący z lasów naturalnych lub plantacji.

Źródło: FSC-STD-40-004 V2-1

Wycofanie Withdrawal: odwołanie lub anulowanie certyfikatu FSC.

Źródło: FSC-STD-20-001 V4-0

Pracownicy Workers: Wszystkie zatrudnione osoby, w tym pracownicy publiczni, a także osoby 'samozatrudnione'. Uwzględnia się zarówno pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin, pracowników sezonowych, pracowników wszystkich rang i kategorii, z uwzględnieniem pracowników fizycznych, administratorów, przełożonych, kierowników, pracowników wykonawców oraz samozatrudnionych

wykonawców i podwykonawców. (Źródło: Konwencja MOP w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia, C155, 1981). Źródło: FSC-STD-01-001 V5-2.

Forest Stewardship Council®

---

ic.fsc.org

FSC International Center GmbH
Charles-de-Gaulle-Straße 5 · 53113 Bonn · Germany

